

A nyugat-magyarországi felkelés történetét az elmúlt évtizedekben a szakirodalom kellő részletességgel feltárta. A felkelés történetének úttörő kutatója, Fogarassy László történész a *Soproni Szemle* hasábjain két évtizeden keresztül publikálta tanulmányait a témában. A felkelés legújabb és eddigi legátfogóbb összefoglalását Botlik József történész írta meg könyvében.² Mivel az eseményekben nem elhanyagolható szerepet játszottak a főiskola hallgatói, a témát néhány újabban előkerült és kevésbé ismert dokumentummal igyekeztünk felvázolni. Munkánkat nem tekintjük lezártnak, újabb adatok tovább árnyalhatják az eddig már szakmai körökben jól ismert tényeket.

A soproni főiskolások részt vettek a nyugat-magyarországi felkelésben, a második királypuccsban, a budaörsi csatában, a soproni népszavazás előkészítésében és annak felügyeletében. Az országos események aktív részesei lettek az Ifjúsági Kör tisztségviselői és tagjai. Erre azonban 1921 nyár elején nem sok jel utalt a külső szemlélőnek. Úgy tűnt, a főiskola ismét vándorbotot vesz kezébe és örökre elhagyja Sopront. Az intézményben ismét lázas csomagolás és hurcolkodás vette kezdetét. 1918 őszének és telének rémképe kísértett. A Pénzügyminisztérium 1921. augusztus 8-i keltezéssel 150.000 korona rendkívüli hitelt biztosított a felszerelési tárgyak elszállítására.³ A becsomagolt tárgyakat szorgos kezek vasúti kocsikba pakolták. A szállítmányt Győrbe küldték, majd az ottani ágyúgyárban raktározták el azokat.⁴ Sopron hivatalos átadására 1921. augusztus 29-én került volna sor. Minden veszni látszott; úgy tűnt, hogy itt már csak a csoda segíthet.

Az eseményeket – ez ma már bizonyos – a magyar kormány és Bethlen István miniszterelnök és kabinetje irányította. Legalább négy szálon indult meg a fegyveres ellenállás előkészítése.⁵ A nyugat-magyarországi felkelés szervezésében az első pillanattól kezdve ott voltak a főiskolások. Az Ifjúsági Kör vezetősége, a főiskolai karhatalmi század parancsnokai a legnagyobb titokban szervezték az ellenállást. Augusztus 21-én az Ifjúsági Kör

¹ A tanulmány a Sopron – Selmec 100 c. emlékkonferencián 2019. április 10-én elhangzott előadás bővített változata.

² Botlik József: Nyugat-Magyarország sorsa, 1918–1921. Vasszilvágy, 2008. 328.

³ Soproni Egyetem Központi Levéltár (a továbbiakban: SoE KL) iktatott iratok 1921/1921 PM 78.655/921 XV.b.

⁴ SoE KL iktatott iratok 1529/1921 és 1603/1921

⁵ Thurner polgármester személyesen kereste meg Prónay Pál szolgálaton kívüli alezredest Sopron megmentése érdekében. A Thirring Gusztáv vezette Nyugat-magyarországi Liga önkénteseket toborzott. A fegyveres felkelés megszervezője és legfőbb irányítója azonban Gömbös Gyula volt. Ld. Fogarassy László: Védelmi előkészületek Ausztriával szemben gróf Bethlen István kormányának hivatalbalépése után. Soproni Szemle 48 (1994), 307–312.

választmánya – zárt ajtók mögött – fontos tárgyalásokat folytatott a fegyveres ellenállás megszervezésére. Egy szűk héttel a felkelés kirobbanása előtt, augusztus 23-án „behívók” kerültek postára a következő megfogalmazásban: „Kedves Barátom! A haza hív! Kényszer nincs. Aki teheti, önként és azonnal jöjjön el Sopronba, ahol ellátásáról gondoskodtunk.”⁶ A hallgatók kezdetben Héjjas Iván rongyosaival védték Sopront és a nyugati végeket.⁷ Héjjas embereivel (120 fő) bevonult a Károly-kaszárnyába is. Erről a tényről Jankó Sándor rektor egy szeptemberi rendkívüli tanácsülésen tájékoztatta a tanácsot. Augusztus végén „állítólag felsőbb parancsra, felelőtlen elemek a főiskola épületeibe behatoltak. A menzát is igénybe vették. Pár napi itt tartózkodás után, az ez idő szerint Sopron városában tartózkodó magyar királyi csendőrség közbenjárása folytán az épületből eltávoztak.”⁸

A legkevésbé ismert tény, hogy a hallgatók közül többen már az első ágfalvi összecsapásnál, 1921. augusztus 28-án derekasan kivették részüket a küzdelemből, ahol utóvédként harcoltak.⁹ Szeptember 5-én a főiskola tanári kara ún. „Emlékiratot” állított össze a főiskola elköltöztetése ügyében. Érdeemes hosszabban idézni a dokumentumból. „Sopront a ratifikált trianoni békeszerződés Német Ausztriához csatolja és az átadás mindennap várható. Nem szólva arról, hogy a jövő tanévnek október hóban leendő megkezdése és zavartalan folytatása, súlyosan esik a latba az a körülmény is, hogy a főiskola jelenlegi elhelyezésűl szolgáló soproni kaszárnya hajlékúl szolgált az integritás védelmére ide sereglett inszurgens csapatoknak, és már is hallatszanak olyan rosszakaratú híresztelések, hogy a főiskola hallgatósága hozta ide ezeket a fölkelő alakulatokat, amelyekben maga is részt vett. Nyilvánvaló, hogy a magyar ellenállás sikertelensége vagy leszerelése esetében a megszálló idegen hatalom és a nyomában járó kommunista csőcselék bosszú szomja elsősorban a főiskola, annak tanári kara és hallgatósága ellen fog fordulni. Ha tehát az elkerülhetetlen kilakoltatás; túsok elfogatása és esetleg véres áldozatok veszélyét elkerülni emberies és hazafias kötelesség, úgy a főiskola új elhelyezése iránt kormányzati tényekkel nyomban intézkedni elodázhatatlan feladat...”¹⁰

⁶ Az eddig ismert két másodlagos forrás: Missuray-Krúg Lajos: A nyugatmagyarországi felkelés. Sopron, 1932. 74.; Emlékezés (1921–1931), szerk. Tóth Alajos, Sopron, 1931, 85–86. Az ún. „behívókból” mind a mai napig egyetlen egyet sem ismerünk.

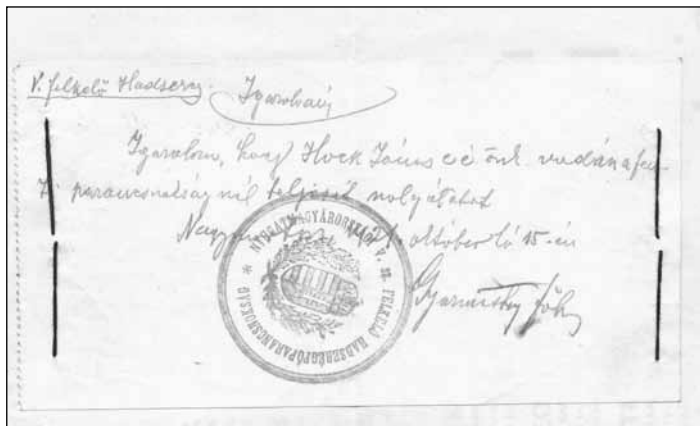
⁷ A felkelésnek ma már gazdag az irodalma. Büszkék vagyunk arra, hogy az első emlékbresztő a Főiskola egykori diákja, Krug (Missuray-Krúg) Lajos erdőmérnök volt, aki fegyverrel harcolt Ágfalvánál. Több kiadást megért fő művében örök emléket állított felkelő bajtársainak.

⁸ SoE KL TJK 2/a 1921. szeptember 4. rendkívüli ülés. Azaz a Fővezérség utasítására. Héjjas felkelői elsőnek lóttek az átadás biztos tudatában a Sopron ellen felvonuló osztrákokra; a csendőrség, Ostenburg-Moravek Gyula városparancsnok csendőrei, „akik lefegyverzik és kitoloncolják” a felelőtlen elemeket Sopronból. A vezetéség 4600 korona adósságot hagyott hátra a menzai étkezésnél.

⁹ „Kaszala [Károly] is fáradtan, kimerülten jön Cinfalva felől. A cukorgyárnál történt az összecsapás az osztrákokkal. Legénysége, mely legnagyobbbrészt a budapesti Városliget söpredékéből állott, szinte kivétel nélkül cserbenhagyta. Csak négy főiskolai hallgató nem tágitott mellőle. Azokkal tartotta az elfoglalt állásokat, míg Ostenburg emberei fel nem váltották.” *Maderspach Viktor: Élményeim a nyugatmagyarországi szabadságharcból.* KÖZDOK Budapest, 2000. 43. (A továbbiakban: *Maderspach* 2000)

¹⁰ SoE KL iktatott iratok 1210/1921 Az emlékiratot kézhez kapta Magyarország kormányzója vitéz Nagybányai Horthy Miklós, a Földművelődésügyi miniszter nagyatádi Szabó István, a Pénzügy Minisztérium és a Honvédelmi minisztérium.

Az eredeti fogalmazványban még így szerepelt a főiskolásokra vonatkozó rész: „... maga a főiskolai ifjúság is az önkéntes területvédő alakulatokban körülbelül 100 emberrel van képviselve.”¹¹ Alig száz, többségében frontot járt fiatalember – köztük 50-60 soproni főiskolai hallgató –, három nappal később parancsnokai vezetésével négyszeres osztrák túlerőt vert ki Ágfalva térségéből.¹²

Hock János éves önkéntes felkelő igazolványa (SoE KL 1591/1921)

Nagymarton térségét ellenőrző főiskolás járőr üdvözlő lapja
Vadas Jenő professzornak (magánygyűjtemény)

¹¹ Uo. Áthúzva a ceruzával írt fogalmazványban.

¹² A hallgatók létszámáról ld. SoE KL iktatott iratok 371/1922. Az iraton 45 hallgató neve szerepel. „Névsora azon hallgatóknak, akik a nyugatmagyarországi akcióban részt vettek” Nincs feltüntetve rajta a második ágfalvi csata két hősi halottja. Szita cikkében 62 főt említ Ágfalvánál „majdnem tisztán selmeci főiskolás” megjegyzéssel. vö. A Felvidéket meg lehetett volna védelmezni a csehek ellen. Nemzeti Újság, 1931. április 5. IX.

A második ágfalvi csatában (1921. szeptember 8.) a főiskolás erők Gebhardt Pál parancsnok és Székely Elemér bányamérnök-hallgató főhadnagy vezetésével megmentették Sopront az elcsatolástól.¹³ A felkelők támadásról az MTI így számolt be: „Ma éjszaka az ágfalvai csendőrs azt jelentette Sopronba, hogy Ágfalváról erős puská és géppuskatűzelés halatszik. ugyanakkor menekülő ágfalvai lakosok is arról tetettek jelentést, hogy a községbe mintegy 100–150 főnyi felkelőcsapat nyomult be és harcban áll a falut megszálló 450 főnyi osztrák csendőrcsapattal. A harcolók közben a viaduktot őrző magyar csendőrsre is tüzeltek ... mire Ostenburg őrnagy, hogy a rendet helyreállítsa és Sopron biztonságát minden ehetőség ellen megvédelmezze, reggel 5 órakor riadót fúvatott és zászlóaljával kivonult Ágfalvára. A községből ekkorra már a felkelők rövid de heves harc után kiszorították az osztrák csendőrséget, amely részben gyalog, részben vonaton Wiener Neustadt irányában elmenekült. Az osztrák veszteség ... egy halott és két súlyos sebesült – a felkelők két halottat és két könnyebb sebesületet vesztettek...”¹⁴ Az ütközet jelentősége abban csúcsozott ki, hogy az osztrák kormány felfüggesztette csendőrsége előrenyomulását és megszálló erőit fokozatosan visszavonta a történelmi határig.¹⁵ Az ütközetben hősi halált halt Machatsek Gyula hadapród-őrmeester, erdőmérnök-hallgató, Szechányi Elemér alhadnagy, bányamérnök-hallgató és Pehm Ferenc szombathelyi önkéntes, pénzügyi tisztviselő.¹⁶ Helytállásuk példa az utókornak.

A további felkelőharcok idején a főiskolások az V. felkelőhadsereg magját alkották, és járőrharokban vettek részt. Ellenőrzésük alá vontak két járást, a kismartonit és a nagymartonit. Székhelyük Nagymarton (Mattersburg) volt.¹⁷ A felkelő élet hétköznapijait megörökítő fényképek, amelyeken főiskolai hallgatók is láthatók, jelenlegi ismereteink szerint Schäffer Ármin felvételei.¹⁸ Többen a hallgatók közül részt vettek a testvérharcban is. Budaörs alatt 1921. október 23-án Horthy kormányzó ellen küzdöttek a királyért. Ennek előzménye az volt, hogy a tartalékos tiszti ranggal rendelkező főiskolai hallgatók már augusztus 29-től felajánlották szolgálatukat a legitimista Ostenburg-Moravek Gyula

¹³ *Maderspach* 2000. 60–70. „Felszerelés puská, rohamkés, fejenként két kézigranát, száz töltény, hátizsák nélkül, polgári ruha. Gyülekező pont kilenckor a 48-as laktanya udvarán... Varga Náci főhadnagy valahonnét egy nagykarimájú kalapot szerzett, melyre hosszú kakastoll volt feltűzve... Hussein Ibrahim Hilmi [török] „bányász” akadémikus feltette a fezt. A sok csinos sportöltözötű [erdőmérnök] főiskolai hallgató bizonyos úri vonást kölcsönzött az egész csapatnak.”

¹⁴ Magyar Távirati Iroda Könyvgyűjtemény. MTI Archív 1921. szeptember 8. 4. kiadás

¹⁵ Magyar Távirati Iroda Könyvgyűjtemény. MTI Archív 1921. szeptember 9. 12. kiadás

¹⁶ SoE KL 1228/1921 és TJK 2/a szeptember 13 rendkívüli ülés. Jankó Sándor rektor szavaival. „Milyen szomorú korai haláluk, olyan dicsőséges fényt vet főiskolánkra hazaszerzetetük, és hősi elszántságuk” aminek emlékét jegyzőkönyvben való megörökítésre javasolta. Machatsek Gyula nevét kollégium, abban emlékszoba és alapítvány őrzi városunkban. A két főiskolai hallgató szobra 1943 óta áll a Szent István templom kerengőjén. A két hallgató életrajzát ld. *iff. Sarkady Sándor: A selmecbányai főiskola hősi halott hallgatói (1914–1921)*. Sopron, 2014. 128–131., 176–178.

¹⁷ Az V. Felkelő Hadseregben szolgálatot teljesítő főiskolásokról Schäffer Ármin több felvételt készített. Ld. Sopron a népszavazás idején (fotógyűjtemény) EDUTECH 2001. 54–62. o. képei. A SoE levéltárban fellelhető Hock János erdőmérnök-hallgató igazolványlapja is. SOE KL 1591/1921

¹⁸ A felvételek Kismarton, (Eisenstadt) Nagymarton, (Mattersburg) és Fraknó (Forchenstein) térségében készültek a főiskolás felkelő rajokról.

Felkelőélet 1921 októberében (SM fotótár)

őrnagynak és alakzatban betagozódtak a vezetése alatt álló csendőrzászlóaljba V. tiszti század néven.¹⁹

IV. Károly második visszatérési kísérlete során, október 21-én Sopronban híveivel együtt megalakította ellenkormányát. A délután folyamán az ezredesi rangot kapott Ostenburg parancsnoksága alá tartozó alakulatok felesküdtek a királyra, ezt az eseményt rögzítette naplójában gróf Andrássy Gyuláné: „Szép és megható ünnepély az Ostenburg csapatok felesketése. Gyalogság, huszárság, tüzérség vonul fel feszes tartásban és tiszteleg Őfelsége előtt. Körülbelül 1500 ember... – „Büszkék lehettek arra, hogy ti kíséritek vissza a székvárosba a királyotokat, hallatszik Ostenburg hangja a csapatok éléről.”²⁰ Krug Lajosnál olvassuk, hogy a király és királyné személyes biztonságát szolgáló 15 fős testőrséget Gebhard Pál kapitány vezetésével többségében rangidős soproni főiskolások adták.²¹ A tiszti század egy része leszerelt, a többség felesküdött a királyra, és részt vett a későbbi harci eseményekben.²² Maderspach Viktor visszaemlékezésében még azt is megemlíti, hogy „... a soproniak kérték elbocsátásukat. Ők csak a város megvédésére irányuló szolgálatra vállalkoztak.”²³

¹⁹ Botlik 2008. 181.

²⁰ Andrássy Gyuláné: A királyné kíséretében. Soprontól-Tihanyig. Budapest, [1922] 21–22. A továbbiakban Andrássyné [1922]

²¹ Krug 109–110.; Maderspach 2000. 104. „dél előtt tíz órakor kiadom a napiparancsot: Gebhard kapitánytól és az általa kiválasztott tizenöt tisztől fájdalmas szívvel búcsúzom.”

²² Botlik 2008. 291.

²³ Maderspach 2000. 104. Ostenburg mindnyájukat elengedte

Főiskolás hallgatók Nagymarton térségében (Schäffer Ármin felvétele, magángyűjtemény)

A Horthyhoz hű erők, a Gömbös Gyula szervezésében harcba vetett egyetemi zászlóalj Budaörs térségében fegyverrel állták útját a legitimista törekvéseknek. Karlisták és szabad királyválasztók úgy támadtak egymásra, hogy nem tudták, ki ki ellen harcol. A műegyetemisták olyan elszántsággal rohamoztak meg egy karlista szerelvényt, hogy egy Ostenburg-tiszt elbeszélése szerint „*mint a tekebábok úgy hullottak jobbra-balra*”, mivel gépfegyverekkel beléjük lőttek.²⁴ A Horthyhoz hű erők délutánra felülkerekedtek. A soproni főiskolás tiszti század katonái is egyre nagyobb túlerővel találták szembe magukat. Bátran és vitézül küzdöttek.²⁵ Visszavonultak, majd egyre többen megadták magukat. Sorsukról, az egy hónapig tartó megalázó internálásról Krug Lajos művében olvashatunk.²⁶

Még egy jelentős szerep hárult a kéttucatnyi hallgatóra mint a királyi pár testőrségének tagjaira. Tatán, 1921. október 25-én hajnalban egy Horthyhoz hű fegyveres csoport Ostenburg-tisztek keresése ürügyén behatolt az Esterházy kastély területére, hogy elfogja az ott tartózkodó IV. Károly királyt. A támadók mintegy másfél óráig tartó dulakodás és verekedés után kénytelenek voltak meghátrálni. A testőrök lefegyverezték és kidobták őket.²⁷ A helyzet bizonytalanságát mi sem jellemezte jobban, mint hogy az 1921/22-es

²⁴ Andrássyné [1922]. 40.

²⁵ Maderspach 2000. 124. „Csak az előttünk lévő arcvonal-szakasz tartja még magát. Fegyelmezett tüzelésük megállította az ellenfelet. Többnyire erdészek és bányászok.” [helyesen: erdő- és bányamérnök-hallgatók]

²⁶ Krug 118–121.

²⁷ Andrássyné [1922] 62–63. A forrásokban név szerint utalás történik Székely Elemérre és Leicht Ottóra. Székely

tanévre való főiskolai beiratkozások csak október 31-én kezdődtek meg. A másfél hónapig tartó hazafias mozgalom gyümölcse lett a soproni népszavazás. A főiskola tárgyi berendezéseinek nagy része csak november elején érkezett vissza Győrből. A tanítás november legvégén indult be, de igencsak hézagosan. Ugyanis a hallgatóság éjjel-nappal a felkelő harcokban vett részt, teljesítve hazafias kötelességét. Később pedig a népszavazás előkészítésében szereztek maguknak örök érdemeket. Rendes tanulásról ebben az időben szó sem lehetett. Báró Villani Frigyes titkos jelentésében olvassuk, hogy a magyar katonaság és belügyi szervek távozása után a felerősödő osztrák propaganda ellensúlyozására, mint a defenzív, mind az offenzív akciót társadalmi téren kellett megszervezni. A Bethlen miniszterelnöktől nyert felhatalmazás alapján, a rektor segítségével a bányászati és erdészeti főiskola hallgatói közül mintegy 300 fő kapcsolódott be lelkesen a munkába.²⁸

Néhány későbbi visszaemlékezés beszédesen bizonyítja a fentieket. Szeghalmi (Szisz) Ferenc erdőmérnök-hallgató, mint szemtanú és az események résztvevője 1978-ban így idézte fel emlékeit Sopron arany napjairól: „Magam 1921. október végén, a királypuccs lezajlása után kerültem Sopronba Békés megye keleti részéből, a román megszállás alól 1920-ban felszabadult területéről... A beiratkozás megtörtént a hirdetőnyelnek megfelelő időben. ... Mi balekok a szavazólisták összeállításával, másolgatásával, falragaszokkal, röpcédulákkal foglalkoztunk. Szolgálatot nappal és éjszaka egyaránt teljesítettünk. Az osztrák falragaszokat eltávolítottuk, magyart ragasztottunk ki. A röpcédulákat még a szavazás napján is kézbe adtuk, szórtuk és antant járór esetén menekültünk. Igazából csak a franciáktól kellett tartanunk. Az olaszok velünk szimpatizáltak, az angolok pedig nem törődtek velünk. Igaz, hogy az utóbbiak kevesen is voltak. Szavazás napján a szavazóhelyiséghez lehetőleg közel fekvő propaganda-helyiségben tartózkodtunk. Magam is részt vettem néhány beteges, vagy félős szavazásra jogosult személynek a szavazóhelyiségbe, majd onnan ismét haza-szállításában, kísérésében. Mi, tiszántúliak gúnyoltuk ugyan IV. Károly testőrségének levitézlett tagjait, de Sopron megmentésében szívvel-lélekkel részt vettünk.”²⁹

A főiskolai Ifjúsági Kör elnöksége tíz körzetre osztotta fel a várost, minden kerület élére egy-egy választmányi tag került, aki a melléje beosztott főiskolásokat szolgálatra rendelte ki. Mint karszalagos rendfenntartók vigyázták Sopron nyugalalmát.³⁰ Az egyik ilyen csoport a hétfős Suhayda-csoport volt. Működésük és szerepük legjobb tudomásunk szerint, csak a későbbi forrásokból és visszaemlékezésekből rekonstruálható.³¹

telefonon kért segítséget Siménfalvy ezredestől, akit Horthy a király őrsésével bízott meg. Leicht pedig végig kitarzott a posztján. A királyi párt védte saját testével. vö. *Ladányi Andor*: Az egyetemi ifjúság az ellenforradalom első éveiben (1919–1921). Budapest, 1979. 223–224.

²⁸ Jelentés a soproni népszavazásról és a magyar osztrák határ megállapításáról. Szerk. *Villani Frigyes báró*, Sopron, 1923. 25–26.

²⁹ SoE KK dokumentációs gyűjtemény Szeghalmi (Szisz) Ferenc levél másolata Budapest, 1978. május 28.

³⁰ *Krug* 133., 140.

³¹ SoE KL 1384/1922 „... az elmúlt népszavazást előkészítő munkálatok körül teljesített szolgálataiban, ahol mint egy különleges megbízatású csoport, majd később Sopron város legexponáltabb helyén is legnehezebb szolgálatot teljesített karhatalom parancsnoka az ifjúság legteljesebb bizalmát és a vezetők legnagyobb elismerését vívta ki.”

A csoporthoz tartozott Bujtár Ágoston, Nagy Zsigmond, Kresadlo József is.³² Egy másik 12 fős csoport feladata, osztrák autók feltartóztatása és röplapok elkobzása volt a bécsi országúton. A kocsik röpcédulákat igyekeztek bejuttatni Sopronba. A csoport parancsnoka Boros György volt, aki jó barátjával, Koltai Györggyel együtt intézkedett. Az erdőmérnök-hallgatók az elkobzott röplapokat az árokba borították és a helyszínen elégették. A zsákokat pedig visszaadták a tulajdonosoknak. A hallgatók ez idő alatt mindvégig úriemberként viselkedtek.³³ A diadalmas soproni népszavazás 1921. december 14–16. között nemcsak Sopron, de a főiskola sorsát is végleg eldöntötte. Az éjjel-nappali munkában kimerült ifjúság megkezdhetette a karácsonyi szünetet, ami 1922. január 1-ig tartott. Ezen a napon megtörtént Sopron és a népszavazási terület hivatalos átadása Magyarországnak. A főiskolán január 2-án kezdődött meg a tanítás, és február végéig tartott. Négy hónap szakadatlan küzdelmével lezárult egy fejezet. Az eufória elmúltával a Magyar Királyi Bánya- és Erdőmérnöki főiskola hallgatói a fegyver helyett a tollat vették a kezükbe.

³² Erdészeti Múzeum EM 8303. Igazolás Kovács Nagy Zsigmond erdőmérnök részére, Debrecen 1938. március 18. „Kovács Nagy Zsigmond erdőmérnök kollégám 1921. évi december hónapban Sopron és vidékén lezajlott osztrák–magyar népszavazás alkalmából, a felsőbb megbízásra általam alakított és vezetett magyar propaganda terjesztésére és az osztrák agitáció elhárítására hivatott csoportban, az előkészítés megindításának első napjától a megnyert eredmény őrzésének az utolsó napjáig önként vállalt szolgálatot teljesített. Ez a hét tagú csoport, megbízatása természetéből kifolyólag, a legkényesebb egyszersmind legveszélyesebb, véráldozatot is követelő akciókat eredményesen hajtotta végre...” Kresadlo József fél szemére megvakult, amikor gazdalegények kiütötték a szemét. vö. *Krug*: Tüzek a végeken 2008 134–135. lap. Bujtár mérnök-hallgató véres fokosa, mint lefoglalt bűnjel vö. SoE KL iktatott irat 1336/1930.

³³ *Pápai Gábor* szerk. Gyökerek és lombok: Erdészportrék I. köt. Budapest, 2000. 25–26. „Odamentünk, kinyitottam az ajtót és megkérdezi az egyik, hogy miért kellett itt megállni. Mondom nekik, tessék kiszállni... Kicsit erősebb, katonás hangon megismételtem: „Tessék kiszállni, ha mondom!” Kiszállt egy férfi, és akkor láttam, hogy bent egy nő is ül. Akkor odaszóltam a kollégámnak: „Te kapard el a havat az autó mellől, hogyha a hölgy kilép, nehogy a lakkcipője havas legyen!” Két nap múlva az egyik bécsi újság megírta az egész dudleszi ügyet.” vö. Selmeci-soproni diákélet szerk. *Gál Péter*, Sopron, 2019 154.